

30 χρόνια από την άλλη 11 Σεπτέμβρη

ΧΙΛΗ η θηριωδία του καπιταλισμού η τραγωδία του ρεφορμισμού

Στις 11 Σεπτέμβρη του 1973 ο στρατός με επικεφαλής τον στρατηγό Πινοσέτ ανατρέπει την κυβέρνηση του Σαλβαντόρ Αλλιέντε στη Χιλή, στο πιο αιματηρό πραξικόπημα στην ιστορία της Λατινικής Αμερικής. Φέτος, που θα κληθούμε να θρηνήσουμε τα θύματα των Δίδυμων Πύργων το 2001, αξίζει να θυμηθούμε τους 30.000 αγωνιστές που δολοφονήθηκαν μέσα σε ένα χρόνο και τους εκατοντάδες χιλιάδες άλλους που φυλακίστηκαν, βασανίστηκαν ή εξορίστηκαν. Οχι σαν μέρα πένθους για τα 30 χρόνια που κλείνουν από τότε, αλλά για να τονίσουμε πώς το ίδιο το σύστημα δημιουργεί τέτοια φρικτά γεγονότα.

Η δεκαετία του '60 στη Χιλή τελείωσε με ένα τεράστιο κύμα αγώνων. Οι αγρότες ζητούσαν αναδιανομή της γης και προχωρούσαν σε καταλήψεις μεγάλων γαιοκτημάτων. Η εργατική τάξη ήταν οργανωμένη σε γερά συνδικάτα και έδινε μάχες ενάντια στα αφεντικά. Μόνο μέσα στο 1970 οι απεργίες είχαν διπλασιαστεί σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά φτάνοντας τις 5.295. Η νεολαία μαζί με το φοιτητικό κίνημα που δυνάμωνε ασκούσε πιέσεις για δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις ενάντια στη δεξιά κυβέρνηση των Χριστιανοδημοκρατών.

Το Σεπτέμβριο του 1970 τις προεδρικές εκλογές κερδίζει η Λαϊκή Ενότητα, με υποψήφιο πρόεδρο τον Σαλβαντόρ Αλλιέντε. Η Λαϊκή Ενότητα ήταν ένας συνασπισμός από έξι κόμματα της αριστεράς, ανάμεσα στα οποία το Κομμουνιστικό και Σοσιαλιστικό Κόμμα. Οι διακηρύξεις της άγγιζαν όλη αυτή τη ριζοσπαστικοποίηση του κόσμου. Ο Αλλιέντε υποσχόταν αναδιανομή της γης, εθνικοποιήσεις επιχειρήσεων όπως των ορυχείων χαλκού, καθώς και αύξηση στους μισθούς.

Το ανέβασμά του στην εξουσία δημιουργεί ελπίδες σε όλη τη χώρα αλλά και παγκόσμια. Οι μεταρρυθμίσεις του Αλλιέντε τους πρώτους μήνες του 1971 αφορούν εθνικοποίηση 90 επιχειρήσεων και 1400 μεγάλων αγροκτημάτων, αλλαγές που βοηθούν την εργατική τάξη να αποκτήσει αυτοπεποίθηση. Οι απεργίες πληθαίνουν και οι εργαζόμενοι απαιτούν εξουσίες μέσα στους εργατικούς χώρους. Όλες τους οι ελπίδες στρέφονται προς την νέα κυβέρνηση, που μιλά για τον "χιλιανό δρόμο προς τον σοσιαλισμό".

Όλα αυτά ενεργοποιούν την αστική τάξη μέσα στη Χιλή αλλά και τους συμμάχους της στο εξωτερικό να οργανώσει την αντεπίθεσή της. Η κυβέρνηση των ΗΠΑ δεν θέλει να δει μια επανάσταση που θα δώσει το παράδειγμα σε όλη τη Λατινική Αμερική, γι'αυτό και ξεκινά μια ολόκληρη εκστρατεία ενάντια στη "φιλοκομμουνιστική κυβέρνηση". Οι επενδύσεις 100 περίπου αμερικάνικων πολυεθνικών στη Χιλή που άγγιζαν το 1 δις δολλάρια, κάνει την κυβέρνηση των ΗΠΑ να κόψει οποιαδήποτε οικονομική βοήθεια προς το καθεστώς και να απειλεί για την αποπληρωμή των χρεών. Χρηματοδοτεί ακροδεξιά κόμματα και οργανώσεις για καμπάνιες κατά του Αλλιέντε και ξοδεύει τεράστια ποσά για να εκπαιδεύσει χιλιάδες στρατιωτικούς με την βοήθεια και τις συμβουλές της CIA, ώστε να είναι έτοιμοι για πιθανό πραξικόπημα.

Στο εσωτερικό, αυτό που φοβίζει την άρχουσα τάξη δεν είναι η μικρή ανακατανομή του πλούτου με τα μέτρα του Αλλιέντε. Αυτό που δεν μπορεί να ανεχτεί, είναι η αυτοπεποίθηση που δείχνουν οι εργάτες να προχωρήσουν παρά πέρα. Το Νοέμβριο του '71 κυρίες της μεσοαστικής τάξης βγήκαν στο δρόμο κρατώντας άδειες κατσαρόλες και διαδήλωσαν για τις περικοπές που τις έκαναν δήθεν να πεινούν. Ήταν η πρώτη προειδοποίηση ότι η άρχουσα τάξη δεν θα καθόταν με σταυρωμένα χέρια. Το φθινόπωρο του '72 οι ιδιοκτήτες φορτηγών οργάνωσαν απεργία, ενώ σταδιακά ακολούθησαν οι έμποροι και οι βιομήχανοι, που κήρυξαν λοκ-άουτ, κλείνοντας τα εργοστάσια. Κύριος στόχος τους

ήταν να προκαλέσουν οικονομικό χάος στη χώρα και να υπονομεύσουν την κυβέρνηση του Αλλιέντε κατηγορώντας την ότι ευθύνεται για την κατάσταση.

Η απάντηση

Σε μικρό χρονικό διάστημα η απειλή κατέρρευσε καθώς η αντίδραση της εργατικής τάξης ήταν άμεση. Οι εργάτες κατέλαβαν τα εργοστάσια και λειτούργησαν μόνοι τους τις μηχανές. Δημιούργησαν δικές τους μορφές οργάνωσης, τα cordones, μέσα από τα οποία οργάνωναν την συνέχιση της παραγωγής και την σύγκρουση με τους αστούς. Τα καταστήματα και τα σούπερ μάρκετ έμειναν ανοιχτά από επιτροπές τις γειτονιάς και οργανώθηκαν περιφρουρήσεις από τις επιθέσεις των ακροδεξιών. Τα μέσα μεταφοράς επιτάχθηκαν και λειτουργούσαν από εθελοντές, ενώ διάφοροι τρόποι εφευρέθηκαν ενάντια στην προπαγάνδα των αστών για να μένει ο κόσμος ενημερωμένος.

Σε αυτή την κόντρα με την αστική τάξη ο Αλλιέντε αντί να στηριχθεί στην δύναμη των εργατών και να αλλάξει όλη την κοινωνία, προσπαθούσε να συμβιβάσει τα πράγματα. Στην πραγματικότητα πίστευε ότι μπορούσε να χρησιμοποιήσει το αστικό κράτος και το κοινοβούλιο για να ωφελήσει τους εργάτες και τους αγρότες χωρίς να χρειαστεί να έρθει σε πραγματική σύγκρουση με την άρχουσα τάξη. Πριν ακόμα πάρει την εξουσία, είχε υπογράψει μια μυστική συμφωνία "έξι σημείων", στην οποία δεχόταν να μην επέμβει με αλλαγές στο στρατό, την αστυνομία, τα ΜΜΕ, την εκπαίδευση, τα δικαστήρια και την εκκλησία. Γι'αυτόν οι δημοκρατικοί θεσμοί του κράτους δεν ήταν παρά θεσμοί ουδέτεροι, που υποτάσσονταν στη θέληση του λαού και στη συγκεκριμένη περίπτωση στην απόφασή του για οικοδόμηση του σοσιαλισμού.

Παρά το γεγονός ότι οι εργάτες του έδωσαν πάνω από το 50% στις τοπικές εκλογές του Μάρτη του '73, ο Αλλιέντε έκανε συνεχείς εκκλήσεις να επιστραφούν τα εργοστάσια και τα κτήματα στους ιδιοκτήτες τους. Τον επόμενο μήνα μάλιστα έστειλε την αστυνομία για να καταστείλει την απεργία που έκαναν οι εργάτες των μεταλλείων χαλκού. Ενώ η πιθανότητα ενός πραξικοπήματος είχε αρχίσει να ακούγεται και τα δεξιά ΜΜΕ μιλούσαν για συνομισίες της αριστεράς, η κυβέρνηση αρνιόταν να δώσει βοήθεια στις οργανώσεις των εργατών που αμύνονταν στις προκλήσεις του στρατού και της αστυνομίας, καταγγέλοντας και τις δύο πλευρές.

Τον Ιούνιο του '73 έγινε η πρώτη απόπειρα πραξικοπήματος. Η εργατική τάξη καλά ακόμα οργανωμένη, έδωσε την απάντηση διαδηλώνοντας, λεηλατώντας αποθήκες με όπλα και θέτοντας ξανά τα cordones σε λειτουργία. Το πραξικόπημα απέτυχε, δείχνοντας πανηγυρικά την δύναμη που μπορούσε να αντιμετωπίσει τις προσπάθειες της αστικής τάξης να τσακίσει το εργατικό κίνημα. Ο Αλλιέντε όμως ούτε και τότε εμπιστεύθηκε τα συμβούλια των εργατών. Συνέχισε να κάνει ανοίγματα προς τα δεξιά και έβαλε ακόμα και τον στρατηγό Πινোসέτ στην κυβέρνηση.

Τον Αύγουστο οι ΗΠΑ σε μια ακόμα προσπάθειά τους να προκαλέσουν παράλυση στο καθεστώς έστειλαν 5 εκατομμύρια δολάρια στους ιδιοκτήτες μέσω μιας μαζικής μεταφοράς για να ενισχύσουν το νέο σαμποτάζ που είχαν ξεκινήσει. Ακόμα και την τελευταία στιγμή η εργατική τάξη προσπάθησε να υπερασπίσει την κυβέρνηση του Αλλιέντε, με 800.000 ανθρώπους να διαδηλώνουν αρχές Σεπτέμβρη στους δρόμους του Σαντιάγο. Ήταν όμως αργά. Όταν στις 11 Σεπτέμβρη το πραξικόπημα ξέσπασε, η εργατική τάξη δεν μπόρεσε να σταματήσει τους βομβαρδισμούς των αεροπλάνων και την είσοδο των τανκς.

Κάλυψη απο ΗΠΑ

Οι ΗΠΑ καλωσόρισαν το πραξικόπημα και στήριξαν τη δικτατορία όλα τα επόμενα χρόνια. Κάλυψαν όλα τα εγκλήματα, από τις φυλακίσεις και τους βασανισμούς, μέχρι την τρομοκρατία που επέβαλε το καθεστώς. Αμερικανοί οικονομολόγοι μαζί με τον Πινোসέτ εφάρμοσαν το πιο σκληρό μοντέλο της

ελεύθερης αγοράς, ιδιωτικοποιώντας και καταστρέφοντας χιλιάδες θέσεις εργασίας. Μόνο μετά από 17 χρόνια, το 1990, κατάφερε ο κόσμος να τον κάνει να αποχωρήσει.

Το πραξικόπημα στη Χιλή δείχνει την απάνθρωπη πλευρά του συστήματος. Η άρχουσα τάξη, όσο κι αν διακηρύσσει την αγάπη της για την δημοκρατία, δεν διστάζει να επιβάλλει δικτατορίες και να θυσιάζει εκατομύρια ανθρώπους, όταν αισθάνεται ότι τα συμφέροντά της απειλούνται. Δεν είναι όμως πανίσχυρη. Οι εργάτες στη Χιλή μπορούσαν να νικήσουν αν η ηγεσία της αριστεράς δεν έμενε παγιδευμένη στο δρόμο του κοινοβουλευτισμού.

Σήμερα τέτοιες ευκαιρίες ανοίγονται και πάλι στην Λατινική Αμερική. Η εκλογή του Λούλα στην Βραζιλία, η εξέγερση στην Αργεντινή δείχνει ότι ξαναγεννιέται η ελπίδα εκατομμυρίων ανθρώπων ότι μπορούν να παλέψουν για μια άλλη κοινωνία. Και όχι μόνο στην Λατινική Αμερική αλλά παγκόσμια δυναμώνει το κίνημα ενάντια στο σύστημα του πολέμου και του κέρδους. Να χτίσουμε την αριστερά που θα το οδηγήσει στην νίκη.

[Χρειάζεται Τούρκικη Μετάφραση](#), [Χρειάζεται Αγγλική Μετάφραση](#), [Ασαφής Αρχαιοθήκη](#), [Εργατική Δημοκρατία \(Τεύχος 122\)](#), [Δεκαετία 2000-2009](#), [Λευκωσία](#), [Λευκωσία \(νότια\)](#)

From:

<https://movementsarchive.org/> - Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο

Cyprus Movements Archive

Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:

https://movementsarchive.org/doku.php?id=el:magazines:ergatikidimokratia:no122:sep11_other

Last update: 2025/04/20 19:33

